

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΜΑΣ ΕΡΕΥΝΑ

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΞΗΡΙΚΩΝ ΧΟΡΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ

Υπό Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Προϊσταμένου Κλάδου Γεωργίας,
Ίνστιτούτου Γεωργικών Έρευνών

Οι χονδροειδείς τροφές, όπως ο σανός και το άχυρο, είναι απαραίτητες για τα μηρυκαστικά (αίγοπρόβατα και βοοειδή). Στην Κύπρο, το μεγαλύτερο ποσοστό των χονδροειδών τροφών προέρχεται από τα υποπροϊόντα της καλλιέργειας των σιτηρών (ποκαλάμη, άχυρο), τα καλλιεργούμενα κτηνοτροφικά φυτά και από τη βόσκηση μη καλλιεργούμενης γης (Γιακουμεττής, 1974). Η έκταση των χορτοδοτικών φυτών ήταν προ της είσβολής 213.000 κυβερνητικές σκάλες. (1) Από αυτή την έκταση μόνον 5% ήταν άρδευσιμη γη και καλλιεργείτο κυρίως με μηδική, άραβόσιτο και σόργο του Σουδάν, το υπόλοιπο δέ 95% καλλιεργείτο με ξηρικές καλλιέργειες όπως η κριθή, τα ψυχανθή και η βρώμη.

Από τα σιτηρά σήμερα καλλιεργούνται κυρίως η κριθή 'Αθηναΐδα και σε μικρή έκταση ο σίτος (Κυπερούντα, Καυκάρι) και η ποικιλία βρώμης Παλαιστίνη. Τα χορτοδοτικά σιτηρά χρησιμοποιούνται είτε για βόσκηση, είτε κόβονται και ταΐζονται χλωρά, είτε σανοποιούνται, καταλαμβάνουν δέ έκταση 100.000 κυβερνητικές σκάλες (1) περίπου. Τα σιτηρά είναι τα πιο παραγωγικά ξηρικά χορτοδοτικά φυτά. Έχει βρεθεί από πειράματα ότι η παραγωγή ξηρικής ουσίας και πεπτών ουσιών από σιτηρά ξεπερνά το διπλάσιο της παραγωγής από τα ξηρικά ψυχανθή (Χατζηχριστοδούλου 1973 και 1975).

Τα κυριότερα ξηρικά χορτοδοτικά ψυχανθή είναι ο Κοινός βίκος, γνωστός σαν Βίκος, ο Χναυδωτός βίκος στον όποιον ανήκει η γνωστή ποικιλία Λάνα, και το κτηνοτροφικό πιζέλι. Σε σύγκριση με τα σιτηρά υστερούν σε παραγωγή ξηρικής ουσίας και πεπτών συστατικών κατά σκάλα, ή θρεπτικότητα όμως ενός χιλιογράμμου ξηρικής ουσίας ψυχανθούς είναι πιο μεγάλη.

Στο Ίνστιτούτο Γεωργικών Έρευνών δόθηκε μεγάλη σημασία στην αύξηση της παραγωγής ξηρικών χορτοδοτικών φυτών κυρίως με τη βελτίωση των ποικιλιών, τον προσδιορισμό του κατάλληλου σταδίου συγκομιδής και της καλύτερης ποσότητας σπόρου κατά σκάλα. Είναι φανερόν ότι όταν καλλιεργούνται αποδοτικότερες ποικιλίες αύξάνεται η παραγωγή κατά σκάλα και μειώνεται το κόστος κατά τόννο, γιατί τα έξοδα παραμένουν τα ίδια. Το ίδιο ισχύει και με την συγκομιδή στο κατάλληλο στάδιο. Με την κατάλληλη πυκνότητα σποράς αποφεύγεται και η σπατάλη σπόρου και ή υπερβολικά μικρή ποσότητα σπόρου που έχουν σαν αποτέλεσμα την μειωμένη παραγωγή χόρτου.

Πιο κάτω δίδονται τα κυριότερα αποτελέσματα των μελετών αυτών, ή εφαρμογή των οποίων θα συμβάλει στην αύξηση της παραγωγής χορτοδοτικών φυτών στην Κύπρο.

Καλλιέργεια νέων ποικιλιών

Η βελτίωση των ποικιλιών γίνεται συνήθως με δύο μεθόδους, τις διασταυρώσεις και την εισαγωγή νέων ποικιλιών.

Στην Κύπρο ή μέθοδος των διασταυρώσεων για τα χορτοδοτικά φυτά άρχισε να εφαρμόζεται πριν λίγα χρόνια. Είναι πολύ αποτελεσματική μέθοδος γιατί έτσι δημιουργούνται ποικιλίες κατάλληλες να καλύψουν τις ανάγκες του τόπου μας. Π.χ. για την αντιμετώπιση της παρατηρούμενης έλλειψης χόρτου για βόσκηση νωρίς τον χειμώνα, δημιουργήθηκαν με διασταυρώσεις πολύ πρώιμες ποικιλίες. Επίσης ειδικά για την σανοποίηση δημιουργήθηκαν ποικιλίες κριθής που στην θέση των ενοχλητικών για τα ζώα άθέρων έχουν ειδικά όργανα που μοιάζουν με καπελλάκια. Και στις δυο περιπτώσεις που αναφέρθηκαν, τα πρώτα αποτελέσματα όσον αφορά την απόδοση είναι πολύ ενθαρρυντικά και σύντομα οι ποικιλίες αυτές θα βρίσκονται στη διάθεση των γεωργών.

Η δεύτερη μέθοδος, ή εισαγωγή και δοκιμή νέων ποικιλιών από το έξωτερικό, δίδει αποτελέσματα πιο σύντομα από τις διασταυρώσεις. Μετά από πενταετή δοκιμή βρέθηκαν στο Ίνστιτούτο Γεωργικών Έρευνών οι πιο κάτω ποικιλίες κριθής, βρώμης και βίκου οι οποίες και συστήνονται για αντικατάσταση των καλλιεργουμένων ποικιλιών για σανοποίηση.

Κ ρ ι θ ή. Σαν καλύτερη ποικιλία βρέθηκε ή 628 που εισήχθηκε από το Μαρόκκο. Δοκιμάστηκε σε 13 τοποθεσίες στη διάρκεια πέντε χρόνων. Η μέση απόδοση της σε ξηρή ουσία στο ξεστάχυσμα, ή οποία ήταν 905 χλγ/σκάλα, ξεπερνά την απόδοση της 'Αθηναΐδας κατά 132 χλγ (Πίνακας 1). Η παραγωγή όμως της 628 σε πρωτεΐνη ήταν μόνο 3 χλγ/σκάλα ψηλότερη από αυτήν της 'Αθηναΐδας επειδή ή περιεκτικότητα της ξηρικής ουσίας της ήταν 11.2% σε σύγκριση με 12.9% της 'Αθηναΐδας.

Η 628 ήταν όψιμότερη από την 'Αθηναΐδα κατά 11 μέρες, το δέ ύψος της στο στάδιο του ξεσταχυσματος ήταν κατά μέσον όρον 93 εκ. ενώ της 'Αθηναΐδας ήταν 87 εκ. Έχει επίσης μαλακά άγανα και κατά συνέπεια είναι πιο κατάλληλη από την 'Αθηναΐδα για σανοποίηση.

(1) Έτησία Έκθεση του Τμήματος Γεωργίας διά το 1972.